

Landskap: Malmslättens län Upptecknat av: Lug-Litvoden
Härad: Ansja Adress: Hörsunda Edsberg
Socken: Hallaröd Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1934 Född år _____ i _____

Uppteckningen rör Lig om väckande av
söande, samt om Ländags barn,
Röd håriga, vad som folk allmänt
trodde låram i min barndom, samt
är delvis ännu, i synnerhet bland
äldre en nedärvd tradition, som just
lever mer o mindre.

Ansäende mördare, är det jag
berättar låram tilldragelsen som
jag hört berättas i min ungdom
och härstammar från min födelsebygd
Hallaröd: från år 1880

4125
Väcka en sovande.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Att väcka en sovande, skulle enligt gammal tro och sed, försiga i lugn och sansat Tempa genom att varsamt kalla på den sovande vid sitt rätta namn, om något effektivt ingrepp fördröades, så tog man på samma gång o ruskade i den sovande, när man kallade på honom. för att på honom att vakna fortare, om en sovande väcktes för fort hastigt kunde den utträffa att han kunde bli hårt illamående, eller sjuk, eller i halvvakat tillstånd fara omkring hit o dit, o inte veta vad han tog sig till.

Söndagsbarn ansågs, o anses väl på
sina håll ännu, att besitta en viss
färmåga att se saker o ting, samt
bota sjukdommar på människor o djur.
En färmåga som folk i allmänhet
vanligtvis inte hade, vidare ansågs
Söndags och Torsdagsbarn ha större
tur i sina färter än andra människor.

Rödhåriga har ju
en gammalt hållits för att vara
illmariga snikna opålitliga, till
o med kunde de som de gamle brukar
att säga, mer än mensa (äta) med
munnen, traddan o sackartyg kunde
en sådan bättre än vanligt folk
att handla med en rödhårig ansågs
för en viss risk såvida man inte

begärde dubbelt mer än varans
värde. gjordes ej då kunde den röd-
håriga lilla taga turen från den
säljande personen, i synnerhet om
apparen gäldade kreatur var det en
vis risk i inte begära så högt pris;
begärde man ingenting als för en
kreatur utan sade att det ej var till
salu ansågs det att kreaturet lilla
kunde bli sjuk och då, därför
skulle under alla förhållanden
sälva turen (dyckan) skulle stanna
i huset en pris å djuren oavkortigen
begäras, om man ville sälja
eller ej. Att barnen blevo rödhåriga
sade de gamle bero derpå att hustrun
ledes i sångarna i stället för såghallen för en 30a 40år
sen var det allmänt bruk med rödham i sångarna.

En mördare hade en viss förmåga
till o bota sjuka. Troddes allmänt, omkr
1880 talet bodde i Hallaröds socken
en person som en våda skjutit
sin broder. Om denna person har
jag här berättas att folk brukade
taga en hand för att på bota
sjukdammur, isynnerhet sjäver
fallande sat med gl sjukdammur
botande gick så till, att han tag
vatten med sin högra hand, tre gånger
o hällde i munnen på barnet som hade
sjäver. Fallande sjuka botades på samma sätt
den sjuke skulle dricka av handen,
ibland, om det var på en vis ställe som
skulle behandlas, lades handen derpå, sjuk
dammarna behandlades på båda månkiften
Skriv endast på denna sida! My och nedan.

Aspen, att aspens blad aldrig äro skida
utan i ständigt rörelse, skulle enligt
säggen, ~~att~~ ^{och} de gamles uttogo. Voro derpå
att Världens Frälsare, Jesus Kristus skulle
hava blivit korsfäst på en kors av
Asp, från den tiden skulle Aspens
blad börjat dansa, och vara i ständigt
rörelse. Galenbärs trädet, (Frangulla trädet)
eller kanske brukades för det mesta att
kallas för lötta namn, i Skogsbygden
samt anses för giftigt att äta av
bären, som äro svarta när de äro
mogna, samt lite sötaktiga, i min
barndom skrämdes vi alltid med att
om vi åt av bären kunde vi lätt
bli galna eller (Tasada) (byggds mål)
utan på -

Landskap: *Skånehus Län* Upptecknat av: *Aug. L. Nordgren*
Härad: *Åsja* Adress: *Högseröd Låberöd*
Socken: *Hallaröd* Berättat av:
Uppteckningsår: *1934* Född år _____ i _____

Uppteckningen rör *Lig om Aspen o dess blad*
som jag hörde det berättas av de gamle
omkr 1890 Tiden, Angående Frangulaträdet
eller Galenbärsträdet som det allmänne kall-
as i min barndom är också från samma Tid.
Hyllbusken är ju en buske som före
kanner allmänt lite vinstades på Lunds
byggen. Att dricka brännvin under en
Ek var en förtärlse som ännu förtärlades
inupå 1890 Tiden, o före kom, både i Hallaröds
Stora Bräms o Färingtofta Socknar, på den
Tiden. Slagrutemannen bor i Hallaröds
Socken, vilken hänvisas till berättelsen där.

4125

i bl 8. och de därpå följande.

Hyllbusken, planterades huvudsak-
ligast för att användas som läkeme-
del, men ansågs ofta bringa tur och
lycka för den som sågde en sådan
vid sin gård. Matsatsen blev det
om någon gjorde överkan eller högg
ned en hyllbuske, då kunde liden
olycka och sjukdom komma över familjen
det var ej heller hälsosamt om någon
orena omkring hyllbusken, eller slog
ut varmt vatten på den. Samt läkemedel
användes för blommorna i huvudsak
En ex. till Hyll Te som var så verk-
samt svettningemedel vid förkylning
o dylikt, i bland lades blommorna i
sagmjölsgröt, till en fördriva svulst,
~~med~~ tryck, värk. m. m. av hären

när de äro mogna beredes en hälsosam
dryck, som ännu besitta stor förmåga
att bota bröst och magsjukdommar.

Att dricka brännvin under en Ök
om våren, var ett säkert medel och
ansågs att bringa så kallad fjärvälska
att den person som det gjordes, bättre
och säkrare var medlet, att brännvinet
varit nergjunt under Ökens rot
eller i en myrstack i ett helt
år innan det förtärdes.

Till praktiskt bruk användes, björkljus
bland annat för kemfärgning, samt som
foder åt får under vintern, för att de skulle
hålla sig friska, fria från iglar i tovern.
Sk bark användes som ett pråktigt
medel mot hämmaröjder med flera andra saker.

8/12.
Onsdag 12

Hallaröd 1934

4125

Uppst 7 Aug. L. Nordgren

Var a. b.
dobcross

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

Slagrutor för vatten kan ju vara
av skilda träslag, som ex Hassel
o. Vilde m. pl. men dessa två sorterna är
väl de mest förekommande vid såkning
efter vatten, men magnetismen är
inte så stark för alla så att vem som
håller kan med en käpp ge utslag för
vatten. Svårare är det under varje
förhållande att skära en käpp som
endast ger utslag för metan, den ska
skäras vid viss tid på året, särskilt
sätt, särskilt ställe, vid särskild tid
om Långfredagen, samt vara av Hassel.
Vill ^{härmed} tala om en händelse som timade
omkring 1930. om en slagrute man
som lever ännu, och bor i Hallaröds
socken, berättelsens förlopp var följande

Slagrutemannen i fråga har en yngre bröder som har endast ett litet stycke derifrån, ca $1\frac{1}{2}$ km. Det hände sig därvid att han en dag kom till sin yngre bröder i ett ärende varvid denne var sysselsatt med att igenvalla rördike (rörgröber) varvid följande samtal ^{förbyggelsemål} uppstod, den äldre brodern, jäså du höjer gröber i da, d.y. ja ja gör de män de aller förmäaste o att ja tabad min kläcka i gröben o höjt på den ässe, o nu har ja höjt en ätti nitto fjärra så de e inte möjligt o hitta den mer, d.ä. ved du inte nådlunna var du ha tabad den, nåå men

Ja tror den ska va på de fästa
pennti alla stli pajarana. d.ä.
bruderna va gior du me am ja lajdar
app den te de, d.y. ja kan du de
så ska du fan pen kronor i
hittelän, sagt o gjort, d.ä. bruderna
tog sin Cykel o kjörde. (Cyklade) hem
efter sin slagrutte kapp som endast
gjorde utslag för metan, o kan
snart tinvaka igen, o började
än gå långt den isenfyllda gropen
efter att ha gått en liten ^{bit} på några
femmar gjorde slagrutten utslag
varvid han sade här är nånting
mån mån ja tror inte de e
kläckan för den står inte så skaps
d.y. bruderna tog o grävde må spän

en liten lag o gamm dervid en
lysknapp av metall, det visade sig
dervid att slagrutan var högt känslig
d.ä. brodern ja då fortsätter vi
o gick vidare på den isenfyllda
groben må slagrudan i handen
(nåven) efter att ha gått omkring
Trotteipen, fyrte påna, börja
slagrudan att göra mycket skarpt
udslag, varvid slagrudemannen
då sade till den yngre brodern, här
kan du grava för här e din klocka
den yngre följde rådet o efter att
enbart ha grävt en par spadsmål
i jorden fann han mycket riktigt
sin klocka, vilken ej hade tagit
minsta skada, samt gick lika bra som
förut

Angående annämnda slagruteman
var en person från Djungbyhed på
besök hos honom, och tog sig för
att sätta slagrutemanen på prov, där
mannen i fråga var fins nämligen en rätt
stor trädgård inhägnad, den besökande
gick stilletizande ut i trädgården o gäms
sin fick kniv där, därpå gick han in
o sade till mannen i fråga om han kunde
leta upp hans kniv, den skall vara i
trädgården, sade den besökande, Slag-
rutemannen tog sin käpp gick ut i
trädgården, gick fram o till baks
många gånger, rätt som det var
stannade han tvärs, o käppen gjorde
en starkt utslag, varpå han sade
här ligger kniven, man tog o röde
lite i jorden